

ASD-EAST

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Moduł 3:

Kompetencje Społeczne

Cele nauczania:

- Zrozumienie różnic i deficytów umiejętności społecznych u uczniów z ASD.
- Zapoznanie z metodami i narzędziami uczenia różnych umiejętności społecznych.
- Nabycie wiedzy dotyczącej stosowania podstawowych technik i narzędzi uczenia umiejętności społecznych.

Co to kompetencje społeczne?

- Współpraca
- Dzielenie się
- Uczestnictwo
- Pomaganie
- Cierpliwość
- Wykonywanie poleceń
- Wykonanie zadania
- Akceptacja różnic
- Słuchanie
- Chwalenie innych oraz powstrzymywanie się od negatywnych komentarzy na ich temat
- Bycie grzecznym i uprzejmym
- Szacunek dla siebie i innych
- Zmienianie się przy wykonywaniu zadań itp.

Definicje.....

- Kompetencje społeczne to umiejętności interakcji i komunikacji z innymi. Zasady społeczne i relacje tworzy się komunikuje i zmienia werbalnie i niewerbalnie. Proces nabywania tych kompetencji nazywamy socjalizacją.
- Umiejętność skutecznej interakcji z innymi ludźmi i funkcjonowania w grupie.
- Kompetencje potrzebne do przejścia przez sytuacje społeczne takie jak powitania, okazje budowania relacji i zwykłe interakcje, w których uczestniczymy, które pomagają nam rozpocząć współpracę z innymi.

Obserwowalne wyzwania społeczne u uczniów z ASD..

- Naśladowanie
- Dzielenie zainteresowania
- Uwaga
- Społeczna wzajemność
- Odbieranie i nadawanie komunikacji niewerbalnej
- Kontakt wzrokowy
- Ekspresja mimiczna
- Tworzenie/utrzymywanie relacji z rówieśnikami
- Teoria umysłu

Różnice w funkcjonowaniu społecznym

- Trudności w funkcjonowaniu społecznym mogą stać się coraz bardziej zauważalne w miarę rozwoju się dziecka, jeśli nie będą one rozwijane.
- Tymczasem rówieśnicy będą stawać się coraz bardziej społecznie kompetentni.

ZAPAMIĘTAJ:

- Kompetencje w zakresie umiejętności społecznych NIE są powiązane z zdolnościami poznawczymi ani upośledzeniem
- Umiejętności społeczne nadal rozwijają się w dorosłości
- Umiejętności społeczne należy nieustannie uczyć i rozwijać przez całe życie szkolne
- To, co jest dopuszczalne w wieku 6 lat, nie zawsze jest akceptowane w wieku 12 lat!

Kompetencje pozawerbalne

Mowa ciała:

- Kontakt wzrokowy
- Wyras twarzy
- Gesty
- Dystans
- Dotyk
- Wiercenie się
- Postawa

Wygląd osobisty:

- Ubrania
- Higiena osobista

Zdolności pozajęzykowe:

- Tempo wypowiedzi
- Intonacja
- Przezrzystość
- Natężenie głosu
- Płynność

Kompetencje Werbalne

Słuchanie

Rozpoczęcie rozmowy

Utrzymanie rozmowy

Zakończenie rozmowy

Zachowanie asertywne:

- Wyrażanie uczuć
- Obrona własnego zdania
- Składanie propozycji
- Odmawianie, nie zgadzanie się, reklamacje/skargi
- Przepraszanie i prośby o wytłumaczenie

Dlaczego zabawa jest tak ważna?

- Dzieci uczą się umiejętności niezbędnych do interakcji społecznych poprzez zabawę, np. dzielenie się, zmienianie, samoregulację i dzielenie się przestrzenią z innymi.
- Te umiejętności muszą zostać nabyte przed udaną interakcją.

Rozwijanie umiejętności zabawy.....

- Imitacja
- Wspólne zainteresowanie
- Wspólna uwaga
- Zmiana/po kolei
- Pokazywanie
- Kierowanie komunikacją
- Funkcjonalna zabawa z różnymi zabawkami
- Reagowanie na zaangażowanie społeczne
- Udawana zabawa samemu lub z innymi
- Typowy rozwój języka

Intensywne interakcje

Jak wygląda budowanie interakcji w praktyce:

<https://www.youtube.com/watch?v=UvIEwUbzF4c>

Podążaj za dzieckiem

- Wchodzisz do świata dziecka, mając nadzieję, że zaprosi cię i zaangażuje. Może to obejmować wirowanie, skakanie, sortowanie, układanie w stosy itp.
- Naśladuj dziecko i używaj tempa interakcji.
- Ogranicz komunikację werbalną do absolutnego minimum.

Nauka zabawy to też zabawa

Przed nawiązaniem kontaktu z dzieckiem rozważ jego:

- Umiejętności uwagi
- Poziom komunikacji
- Strukturę środowiska
- Różnice w przetwarzaniu sensorycznym

Aktywne rozwijanie umiejętności społecznych

Użyj:

- baniek
- lalek
- autek
- luster
- lego, innych klocków
- wodnych, wietrznych zabawek

Jak rozwijać te umiejętności zabawy?

- Zbliżanie się
- Wspólna uwaga
- Imitacja
- Zmiana kolejności
- Współpraca
- Dzielenie się
- Empatia

Tradycyjne gry i zabawy

Uczymy starych gier i zabaw, które mają bardzo jasne zasady, z niewielką grupą starannie dobranych, pomocnych rówieśników.:

- Berek
- Stary niedźwiedź mocno śpi
- Chodzi lisek koło drogi
- Rolnik sam w dolinie itp.

Gry planszowe i karciane

Przykłady gier z prostymi regułami:

- Jenga
- Domino
- Piotruś pan
- Chińczyk
- Pełny kurnik
- Małpki

Co to są Social Stories™ (historyjki społeczne)?

Opracowane przez Carol Gray, Social Stories™ uczą osoby z ASD rozumienia oczekiwań społecznych w otaczającym ich świecie. Dla osób z ASD subtelne wskazówki społeczne są nieczytelne, potrzebują więc oni dużo, specjalnie przygotowanych ćwiczeń, aby poprawić ich umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie.

Po co używamy historyjek społecznych?

- mogą zwiększyć u dziecka zrozumienie innych osób i sytuacji społecznych.
- mogą pomóc przygotować dziecko do nowych doświadczeń.
- mogą naprowadzić dziecko na lepszy sposób zachowania w konkretnej sytuacji.
- mogą być przekazane na różne sposoby w zależności od potrzeb indywidualnych (poziom poznawczy, poziom językowy, użycie fotografii itp.).

Przykładowy scenariusz

Dodaj własny przykład

Napisz historyjkę społeczną...

Wprowadzenie

- Opisz scenę z głównymi informacjami istotnymi dla problemu

Rozwinięcie

- Przyjmowanie innej perspektywy
- Przedstawienie strategii
- Personalizacja
- Sugerowanie nowego sposobu zachowania, myślenia

Wniosek

- „Spróbuję...” - pozytywne myślenie
- ‘Inni ludzie chcieliby...’

Historyjki społeczne są efektywne, gdy:

- Problem wynika z niezrozumienia danej reguły społecznej lub sytuacji;
- Są napisane specjalnie dla danej osoby;
- Napisane w pierwszej osobie;
- Są proste, dokładne i zgodne z prawdą;
- Styl jest dopasowany do każdej osoby.

Historyjki społeczne są efektywne, gdy:

- Są napisane pozytywnie i bez osądu
- Negatywne zachowanie jest pomijane, a pozytywne wzmacniane
- Pożądane zachowanie jest sugerowane, a nie nakazywane
- Wykorzystany język chroni dziecko z ASD przed niepowodzeniem

Od czego zacząć

- Powinieneś zacząć od zbadania, co dana osoba wie o dotychczasowej sytuacji.
- Pomoże Ci to dowiedzieć się, co jeszcze musi wiedzieć: co możesz mu / jej powiedzieć.
- Tworząc dla kogoś historię społeczną, możesz zdać sobie sprawę, że przypisując myśli i motywy osobie z ASD może postrzegać daną sytuację zupełnie inaczej niż Ci się wydaje.

Ćwiczenie: napisz historyjkę społeczną

Myśląc o uczniu, z którym współpracujesz, napisz historię społeczną, która dotyczy sytuacji dla niego problemowej.

Podsumowanie

- Kompetencje społeczne rozwijamy przez całe życie.
- Każde dziecko potrzebuje własnego zindywidualizowanego programu wsparcia oraz materiału dostosowanego do poziomu swoich kompetencji.
- Szkoły powinny zapewnić uczniom zajęcia rozwijające kompetencje społeczne, gdyż dzieci z ASD mogą nie mieć okazji rozwijać ich w innym miejscu.
- Pracujmy z rodzicami aby upewnić się, że nabyte kompetencje są wykorzystywane w domu i szkole. Rozważmy organizację warsztatów aby przekazać rodzicom informacje i umiejętności potrzebne do tego, by pomóc rozwijać kompetencje społeczne swoich dzieci.

Gdzie można dowiedzieć się więcej?

www.carolgraysocialstories.com

www.socialthinking.com

www.intensiveinteraction.org

<https://autyzmwszkole.com/>

Fundacja pomoc autyzm – filmy modelowe TUS

Refleksje

- 1) Zapisz co najmniej trzy strategie lub techniki, które możesz wykorzystać od razu do pracy ze swoimi uczniami.
- 2) Napisz, co planujesz wdrożyć w dłuższej perspektywie.
- 3) Jakie są najważniejsze zagadnienia, którymi chciałbyś się natychmiast podzielić z uczestnikami szkolenia?

The ASD-EAST partnership

2018-1-UK01-KA201-047872

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Disclaimer

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.